

EL SÀBAT JUEU

El dissabte, (*xabbat* o *sàbat*) és el setè dia de la setmana jueva. La paraula *sàbat* significa 'aturar-se' o 'abstenir-se' perquè en dissabte, Déu s'aturà en la creació del món. És un dia de descans obligatori, que comença amb la posta de sol del divendres i acaba el dissabte també en pondre's el sol, amb la cerimònia de la Havdala («separació»). La festa acaba amb la darrera benedicció del vi (després d'haver-ne begut una mica, el pare en llença sobre el llum per apagar-lo i tancar el *sàbat*).

El dia de *sàbat* commemora la creació del món, també recorda que els israelites foren redimits de l'esclavatge d'Egipte i en certa manera permet assaborir el que serà el món quan vingui el Messies: un lloc de calma i de pau.

Ser jueu és commemorar el *sàbat*. Per comprendre la importància d'aquest dia, cal recordar que és l'únic de la setmana que s'esmenta explícitament a la Bíblia (Gn 2, 1-3; Ex 20-10; Dt 5, 14....) Al Gènesi se'ns diu que Déu va beneir el dissabte perquè en aquell dia reposà de la Creació i a l'Èxode s'explica que aquest dia és el de «la treva de l'Etern, el teu Déu». Qualsevol treball (també fer el dinar, cosir un botó o tallar llenya) està en principi prohibit. Fins i tot està prohibit —tot i que es fa la vista grossa— caminar fora del perímetre de la pròpia casa.

Hi ha poques excepcions a la festa i, de fet, aquest dia a Israel pràcticament no hi ha transports públics. Es pot saltar, però, l'abstenció de treball en *sàbat* per defensar la pròpia vida (*pikoua'h nefech*), o per matar un animal perillós. També si un nen ha de ser circumcidat (cosa que cal executar obligatòriament vuit dies després del naixement) es pot fer en dissabte.

A les narracions bíbliques s'explica que Déu s'enfada quan no es compleix amb el *sàbat* i que quan els israelites peregrinaven pel desert el dia sisè els feia arribar el pa per dos dies per tal que no l'haguessin de cercar. Amb aquesta festa obligatòria, el poble d'Israel vol remarcar que el Senyor no ens ha fet només per al treball — i remarcar simbòlicament d'aquesta manera la importància de la vida en família.

El *sàbat* és un dia de repòs, de bon menjar, de festa, d'ambient familiar i d'estudi de la Bíblia. És un dia de reconciliació familiar, però també és el moment de perdonar els criats (si se'n tenen) i fins i tot els animals domèstics. Per això a la sinagoga o a casa els jueus es desitgen «*Sàbat shalom*» ['la pau del dissabte']. Està permès rebre hostes a casa.

El *sàbat* es pot jugar a cartes en família i alguns estudiosos afirmen que el costum molt hispànic del joc de cartes durant la tarda del dissabte és una tradició dels judeoconvertits, que obligats a cristianitzar-se la mantingueren com una manera de no barrejar-se amb els cristians vells. El sentit de la festa, però, no és el descans, sinó la commemoració de la creació del món i l'observació de la Llei.

L'oració del *sàbat* es diu «*Quiddutx*» i es diu sobre una copa de vi. Quan es recita a la sinagoga, immediatament després es fa un dinar comunitari. El text de l'oració és el següent:

«Sigues lloat, Etern, el nostre Déu, Rei de l'univers que ens santifiques pels teus manaments i que en el teu amor i la teva benevolència ens has donat en herència el sant dia del *Sàbat*, record de la creació del món. Aquest dia és la primera de les solemnitats, instituïda en memòria de la sortida d'Egipte. Sí; Tu ens has triat entre tots els pobles i ens has

santificat; és a nosaltres que ens has donat en herència el Teu sant dia del Sàbat. Sigues lloat, Etern, que santifiques el Sàbat».